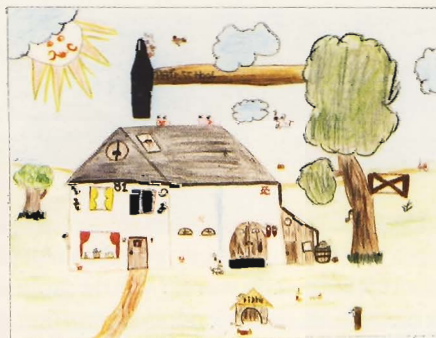

Erop, ernaast, erin

De kinderen leren dat de dingen ook betekenis krijgen door ze een bepaalde plaats te geven

Landschap met voorwerp, 10 jaar

Landschap met voorwerp, 11 jaar

onderwerp

vreemde eend in de bijt

techniek

tekenen met potlood,
kleuren met
kleurpotlood

papierformaat

± 20 × 30 cm

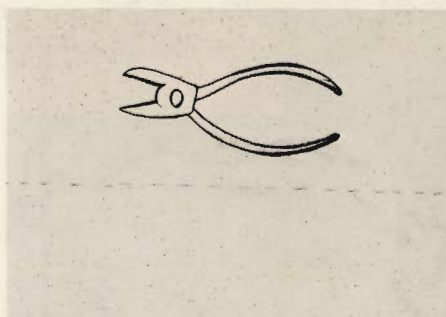
Toelichting

De vanzelfsprekende begrippen erop, ernaast, erboven, erin e.d. kunnen met behulp van de fantasie hun vanzelfsprekendheid, hun geschematiseerde betekenis verliezen. M.a.w.: de fantasie kan de gereglementeerde wereld op zijn kop zetten.

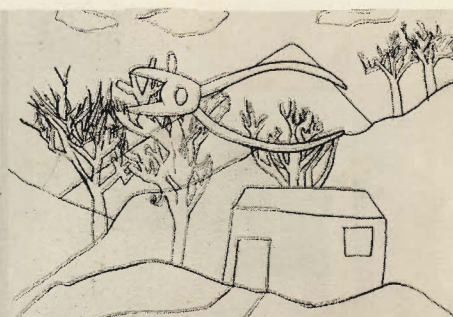
Bovenstaande tekeningen laten ook zien dat een tekening maken meer kan zijn dan het námaken (imiteren) van de werkelijkheid, die je zo om je heen ziet. Deze opdracht wordt in fasen aangeboden zodat niet alles tevoren verklapt wordt. Hiermee komen de kinderen wat los van het 'normale' tekenpatroon. De gezochte vervreemding ligt in de plaatsing van bekende gebruiksvoorwerpen in een geheel vreemde omgeving: een schaar in de wolken boven de flats, een hamer in de lucht boven een weiland met palen, een sigarendoos boven bos en heide, een strijkijzer boven een berglandschap.

Begeleiding

De opdracht begint met het zo precies mogelijk 'natekenen' van een gebruiksvoorwerp. In een ander ideeënboek speciaal over het tekenen naar de natuur zijn voldoende aanwijzingen voorhanden. De voorwerpen zijn in de klas aanwezig en worden tijdens het tekenen goed bekeken. Schaar, hamer, tang, strijkijzer, zakmes. Het voorwerp wordt met tekenpotlood net boven het midden van het papier getekend, niet te klein. Dit is de eerste fase. Wanneer de vorm goed is (let op de verhoudingen) begint fase 2. Fase 2 is het tekenen van een landschap. Trek je niets aan van het voorwerp. Wél komen de wolken bijv. nu eens achter, dan weer eens voor het gekozen voorwerp. Laat uitgummen wat een beetje teveel is. Fase 3 is het fantaserend inkleuren van deze uiteindelijke bizarre werkelijkheid. Hierbij kan het vreemde nog meer geaccentueerd worden door de kleuren, bijv. expres afwijkend in te kleuren of door een contrastkleur te gebruiken i.p.v. de werkelijke kleur. De blauwe lucht kan groen worden, het gras met opzet lichtblauw. Deze derde stap kan voor menig kind nog te moeilijk zijn. Welnu, laat dan na de tweede fase de tekening goed en stevig met het kleurpotlood inkleuren. Opgemerkt moet worden dat deze les ook in tijdsduur in drie lessen uiteen zal vallen. Pedagogisch-didactisch is hier geen enkel bezwaar aan verbonden. Ook kinderen wennen slechts geleidelijk aan die vreemde werkelijkheid (zie *Handboek Hoofdstuk 6*).

Schetsvoorwerp

Schets met landschap

onderwerp

slang in de knoop

techniek

potlood en viltstiften

papierformaat

± 20 × 30 cm

Andere opdrachten

Een ruimtelijk ingewikkelde tekening maken is natuurlijk op deze leeftijd erg interessant. Maar hoe pak je zoiets nu aan? Op een redelijk formaat tekenpapier ± 20 × 30 cm worden drie boomstammen getekend. Denk erom: alleen de

Slang in knoop, 10 jaar

de boomstammen; de kruin 'en het gebladerte van deze bomen doen nu niet veel ter zake. Hierna kronkelt zich een slang steeds rond de boomstammen, het is een enorme slang.

Hoe slingert die slang? Er ontstaat iets zeer ingewikkelds. Laat de slang met viltstiften bont inkleuren. Dit lesidee kan aanschouwelijk gemaakt worden door een stofzuigerslang tussen de stoelpoten te slingeren.